

Helsetjenester til ikke-vestlige innvandrere

Legeforeningen ønsker å sette søkelyset på viktige og ofte forsømte områder i helsetjenesten.

Legeforeningens statusrapport om helse og helsetjenester til ikke-vestlige innvandrere vil være et bidrag til dette.

Helsetjenesten synes i liten grad å være tilgjengelig og tilpasset helsetilstand og sykdomsforekomst hos de nye og voksende innvandrergroppene. Forebyggende og helsefremmende arbeidet har i liten grad tatt de nødvendige kulturelle hensyn for å nå disse gruppene.

Legeforeningens statusrapport om helse og helsetjenester til ikke-vestlige innvandrere publiseres våren 2008. Rapporten vil behandle både generelle temaer knyttet til folkehelse, kommunikasjon og helsetjenestens organisering, samt mer spesielle temaer knyttet til seksuell helse, mental helse og personer uten lovlig opphold. Til arbeidet med statusrapporten er det oppnevnt en referansegruppe med medlemmer fra de fagmedisinske foreninger.

Som en del av arbeidet med rapporten arrangerte sekretariatet i samarbeid med referansegruppen, i september 2007 en arbeidskonferanse om helse og helsetjenester til disse gruppene. Siktemålet med konferansen var å bidra til å utdype og skape større forståelse for enkelte utvalgte problemstillinger gjennom å invitere sentrale fagfolk og organisasjoner på området til felles diskusjon.

Det var invitert innledere til hvert av de tre emnene som ble behandlet under møtet. Emner som særlig ble diskutert var kommunikasjon, kjønnslemlestelse og helsetje-

nester til personer uten lovlig opphold/udokumenterte innvandrere.

Kommunikasjon en kritisk faktor

Kommunikasjonen mellom lege og pasient har konsekvenser for sykdomsforståelse, tid og gjennomføring av konsultasjonene, og i siste instans også til effekten av behandling. I møtet mellom den ikke-vestlige pasienten og den «norske» legen fremstår kommunikasjon ofte som en helt kritisk faktor. Betydningen av å benytte tolk oftere og mer profesjonelt ble fremhevet av mange, både innledere og debattanter. I tillegg ble det å ha tilstrekkelig tid, fremhevet som en kritisk faktor.

Kjønnslemlestelse er et overgrep som påfører kvinner mye lidelse både fysisk og psykisk. Sommerens debatt viste behovet for en omfattende diskusjon om ulike aspekter knyttet til kjønnslemlestelse. Helseproblemer knyttet til seksualitet er fremdeles tabubelagt, og det kan det være spesielt vanskelig for en pasient fra en annen kultur enn den norske å kommunisere dette. Det er viktig at helsetjenesten opparbeider kompetanse til å ivareta de behov kvinner som har vært utsatt for kjønnslemlestelse, har. Å jobbe med forebygging slik at jenter ikke utsettes for dette overgrepet, vil være en hovedoppgave for helsetjenesten. Mulighetene for forebygging

av overgrep skjer ved at befolkningen har tillit til helsetjenesten og oppsøker helsetjenesten for helsehjelp, råd og veiledning. Tillit er også grunnleggende for å forebygge overgrep gjennom samarbeid med miljøene hvor kjønnslemlestelse er aktuelt.

Personer uten lovlig opphold

Personer uten lovlig opphold/udokumenterte innvandrere er en gruppe man vet relativt lite om. Det synes klart at udokumenterte innvandrere som gruppe er svært sammensatt. Samtidig er dette en gruppe som har behov for helsehjelp, men som vil ha betydelige barrierer mot å oppsøke helsetjenesten. Legeforeningen ser det som viktig å belyse behovene hos denne gruppen. Ingen vet nøyaktig hvor mange som oppholder seg i Norge illegalt, men det er anslått at det kan dreie seg om omkring 5 000–10 000 bare i Oslo. Det er også grunn til å anta at det er et ikke ubetydelig antall barn blant denne gruppen. Gruppen omfatter asylsøkere som har fått endelig avslag på søknaden, personer som har tatt seg ulovlig inn i Norge uten at utlendingsmyndighetene kjenner til dem, turister som ikke har reist hjem etter at visumet er utløpt. Det er i dag noe uklart hva slags ytelse helsetjenesten kan og skal gi til personer som oppholder seg ulovlig i landet.

Det var stor aktivitet blant deltakerne på konferansen, og problemstillingene ble belyst fra flere innfallsvinkler. Det kom en rekke gode innspill, og mange av disse vil bli brukt i det videre arbeidet med statusrapporten.

Legeforeningen fikk under og etter konferansen gode tilbakemeldinger om at konferansen og arbeidet med statusrapporten om helsetjenester til ikke-vestlige innvandrere er tiltrengt i helsevesenet, da man opplever at helsetjenesten ikke alltid når frem til denne gruppen av innbyggere.

Anjam Latif Shuja

anjam.shuja@legeforeningen.no
Avdeling for informasjon og helsepolitikk

Ikke-vestlige innvandrere vil ofte ha behov for tolk dersom legen ikke snakker pasientens språk. Illustrasjonsfoto Colourbox